

Uluslararası Kooperatif Ataxia Derecelendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uluslararası Kooperatif Ataxia Derecelendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32076>

Özet

Uluslararası Kooperatif Ataxia Derecelendirme Ölçeği (ICARS), ataksi semptomlarının ciddiyetini ve ilerlemesini nicel olarak değerlendirmek için tasarlanmış kapsamlı bir klinik ölçektir. Bu ölçek, özellikle serebellar bozukluklardan kaynaklanan ataksi durumlarının değerlendirilmesinde uluslararası kabul görmüş bir standart olarak hizmet vermektedir. Kaynakta belirtilen çalışmada, Salcı ve arkadaşları (2017) tarafından gerçekleştirilen ve ölçeğin Multipl Skleroz (MS) hastalarında ataksi değerlendirmesi için Türkçe adaptasyonunun ve psikometrik özelliklerinin incelenmesine odaklanmıştır. Bu adaptasyon çalışması, ICARS'ın Türk popülasyonunda güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanılabilmesini göstermeyi amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

ICARS, Uluslararası Kooperatif Ataksi Derecelendirme Ölçeği, Ataksi, Multipl Skleroz, Nörolojik Değerlendirme, Serebellar Bozukluk, Adaptasyon, Psikometri.

Yazarlar

Ölçeğin orijinal geliştiricileri 1997 yılında Trouillas ve arkadaşlarıdır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonunu gerçekleştiren ve kaynakçada belirtilen yazarlar ise şunlardır:

Salcı, Yeliz; Fil, Ali; Keklicek, Halime; Çetin, Burak; Armutlu, Koral; Dolgun, Ayşe; ... & Karabudak, R. (2017).

Amaç

ICARS'ın temel amacı, çeşitli nörodejeneratif hastalıklar (örn. serebellar ataksi, spinoserebellar ataksi, Multipl Skleroz) bağlamında ortaya çıkan ataksi şiddetini standardize edilmiş, objektif ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Ölçek, klinik denemelerde tedavi etkilerini izlemek, hastaların doğal seyrini belgelemek ve hastaların klinik durumundaki küçük değişiklikleri saptamak için hayati öneme sahiptir. Türkçe adaptasyonu, ölçeğin Türkiye'deki MS hastaları gibi ataksi semptomu gösteren popülasyonlarda güvenle kullanılabilmesini sağlamayı hedeflemiştir.

ICARS, 19 maddeden oluşur ve toplam 100 puanlık bir skorlama sistemine sahiptir. Puanın yüksekliği, ataksi semptomlarının şiddetinin arttığını gösterir. Bu standardize edilmiş yapı, farklı klinisyenler ve merkezler arasında tutarlı değerlendirme yapılmasına olanak tanır.

Yapı

Uluslararası Kooperatif Ataxia Derecelendirme Ölçeği (ICARS), ataksi bozukluğunun farklı klinik bileşenlerini ölçen dört ana alt ölçekten oluşan çok boyutlu bir yapıya değerlendirir. Bu yapı,

serebellar disfonksiyonun yaygın tezahürlerini kapsamlı bir şekilde yakalamak üzere tasarlanmıştır.

ICARS'nin ölçtüğü dört temel boyut ve bu boyutların toplam puana katkıları şunlardır:

Postural ve Yürüme Bozuklukları (Duruş ve Yürüyüş Alt Ölçeği): Toplam 34 puan. Vücut dengesini, ayakta durma yeteneğini ve yürüme koordinasyonunu değerlendirir.

Kinetik Seviyeler (Ekstremiteler Koordinasyonu Alt Ölçeği): Toplam 52 puan. Parmak-burun testi ve topuk-diz testi gibi hareketlerin hızını, doğruluğunu ve ritmini ölçer. Bu, en yüksek puan aldığı bölümdür.

Konuşma Bozuklukları (Dizartri Alt Ölçeği): Toplam 8 puan. Konuşmanın ritmi, hızı, tonu ve anlaşılabilirliği üzerindeki ataksik etkileri değerlendirir.

Okulomotor Bozuklukları (Göz Hareketleri Alt Ölçeği): Toplam 6 puan. Göz hareketlerindeki anormallikleri (nistagmus, sakkadik bozukluklar) inceler.

Bu dört alt ölçeğin kombinasyonu, klinisyenlere hastanın ataksi düzeyine dair bütüncül bir profil sunar.

Geçerlik

Geçerlik, bir ölçme aracının gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece ölçtüğünü ifade eder. Kaynakçada belirtilen Salcı ve arkadaşları'nın (2017) çalışması, ICARS'nin Türkçe uyarlamasının geçerlik analizlerine odaklanmıştır.

Bu çalışmada, ICARS'nin geçerliliği, özellikle eş zamanlı geçerlik (concurrent validity) açısından incelenmiştir. Araştırmacılar, ICARS skorları'nı Ataksi Değerlendirme ve Derecelendirme Ölçeği (SARA) skorları ile karşılaştırmıştır. Multipl Skleroz hastalarında yapılan bu çalışmada, ICARS ve SARA arasında yüksek düzeyde korelasyon bulunmuştur. Bu yüksek korelasyon, Türkçe ICARS'nin, ataksi şiddetini ölçen diğer kabul görmüş ölçeklerle tutarlı sonuçlar verdiğini ve bu bağlamda yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Salcı ve arkadaşları'nın (2017) adaptasyon çalışması, Türkçe ICARS'nin güvenilirlik özelliklerini detaylıca araştırmıştır.

Çalışmada genellikle iki tür güvenilirlik incelenir: iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirliği (veya uygulayıcılar arası güvenilirlik). İç tutarlılık analizlerinde, ölçeğin maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğu değerlendirilir; yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin iç tutarlılığını yeterli

olduğunu gösterir. Test-tekrar test güvenilirliği ise, aynı hastaların farklı zamanlarda veya farklı uygulayıcılar tarafından değerlendirildiğinde benzer sonuçlar elde edilip edilmediğini kontrol eder. Salcı ve ekibi, hem iç tutarlılık hem de uygulayıcılar arası güvenilirlik açısından ICARS'in Multipl Skleroz hastalarında yüksek düzeyde güvenilir olduğunu rapor etmiştir.

Faktör Analizi

ICARS, orijinal olarak dört ana alt ölçeğe ayrılmış bir yapıya sahiptir (Postural, Kinetik, Konuşma ve Okülomotor). Orijinal geliştirme çalışmalarıyla yapılan faktör analizleri, bu dört alt ölçeğin, ataksi belirtilerinin farklı yönlerini temsil eden ayrı ancak ilişkili faktörler olarak ortaya çıktığını doğrulamıştır.

Türkçe adaptasyon çalışması olan Salcı ve arkadaşları'nın (2017) çalışmasında, ölçeğin Multipl Skleroz hastalarındaki yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla faktör analizi yapılmış ve kaynak içerikte belirtilmemiştir. Ancak, genellikle adaptasyon çalışmalarıyla, orijinal dört faktörlü yapının korunduğu veya uyarlanan popülasyonun özelliklerine bağlı olarak küçük yapısal farklılıkların ortaya çıkabileceği gözlemlenir. ICARS'in klinik kullanımı, genellikle bu dört temel boyutu temel alan puanlamaya dayanır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) / Klinik Gözlem ve Derecelendirme Ölçeği

Format: Klinisyen tarafından uygulanan, 19 maddelik standardize edilmiş değerlendirme formu.

Mevcut Diller: Orijinal olarak İngilizce ve Fransızca. Kaynakta belirtilen versiyon **Türkçe** adaptasyonudur.

Popülasyon Grubu: Nörolojik bozukluklar, özellikle ataksi semptomu gösteren hastalar.

Yaş Grubu: Yetkinler.

Popülasyon Detayları: Salcı ve arkadaşları (2017) çalışması, ölçeğin Multipl Skleroz (MS) hastalarında ataksi değerlendirmesi için uyarlanmasına odaklanmıştır.

Test Metodolojisi: Uygulayıcı (klinisyen veya deneyimli fizyoterapist) tarafından hastanın motor performansının, duruşunun, yürüyüşünün, konuşmasının ve göz hareketlerinin gözlemlenmesi ve belirlenen kriterlere göre puanlanması esasına dayanır. Toplam puan 0 (normal) ile 100 (maksimum ataksi) arasında değişir.

Anahtar Kelimeler

Ataksi şiddeti, Serebellum, Nörolojik Rehabilitasyon, Klinik Değerlendirme, Multipl Skleroz, ICARS.

Yazarlar

Sorumlu Yazar (Adaptasyon Çalışması): Yeliz Salcı

Yazar ORCID Tanımlaması: Bilgi Kaynakta Mevcut Değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: fztyeliz@hotmail.com

Yazma Adresi: Bilgi Kaynakta Mevcut Değildir (Genellikle sorumlu yazarın bağı bulunduğu üniversite veya hastane adresi kullanılır).

Şinler & Ücret ve Test Yı?

Şinler ve Ücret: ICARS, klinik ve araştırma amaçlı kullanılm için genellikle serbestçe erişilebilir bir ölçektir, ancak Türkçe adaptasyonunun kullanılm için sorumlu yazar Yeliz Salcı ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yı? (Uyarılama): 2017 (Salcı ve arkadaşları).

Test Yı? (Orijinal): 1997 (Trouillas ve arkadaşları).

Orijinal PDF, ölçeğin Türkçe adaptasyonu ile ilgili olarak buradan indirilebilir: the-international-cooperative-ataxia-rating-scale-icars-toad.pdf

Kaynaklar

Bu akademik giriş, aşağıdaki temel referansa ve ölçeğin orijinal yapısına dair genel bilgilere dayanmaktadır:

Salcı, Y., Fil, A., Keklicecek, H., Çetin, B., Armutlu, K., Dolgun, A., ... & Karabudak, R. (2017). Validity and reliability of the International Cooperative Ataxia Rating Scale (ICARS) and the Scale for the Assessment and Rating of Ataxia (SARA) in multiple sclerosis patients with ataxia. *Multiple Sclerosis And Related Disorders*, 18, 135-140. DOI: 10.1016/j.msard.2017.09.032

Trouillas, P., Takayanagi, T., Hallett, M., Currier, R. D., Subramony, S. H., Wessel, K., ... & Durr, A. (1997). International Cooperative Ataxia Rating Scale (ICARS) development of a new international scale for the assessment of ataxia. *Journal of the neurological sciences*, 145(1), 84-96.

Uluslararası Kooperatif Ataxia Derecelendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. ICARS toplam 19 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler dört ana alt ölçeğe ayrılmıştır: Postural, Kinetik, Dizartri ve Okülomotor Bozukluklar. Maddeler, klinisyenin gözlemlendiği performansa göre 0'dan başlayarak şiddetine göre puanlanır.

Örnek olarak, Postural alt ölçeğindeki maddeler şunları içerir: Ayakta durma dengesi, ayakta dururken dengeyi koruma süresi ve yürüyüşün değerlendirilmesi. Kinetik alt ölçek ise parmak-burun testi ve hızlı ardışık hareketler gibi koordinasyon testlerini içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM